Ч. 142 (14.040). Львів, субота 1. червня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ювилейне лугове свято у Львові в 10-ліття оснування Лугової Організації.

КОМУНІКАТ.

Цього року минає 10 літ, як почала істнувати Лугова Організація. З цієї нагоди відбудеться у Львові **ювилейне лугове свято в неділю 23. червня п. р.**

В програму свята увійдуть: полева Служба Божа, промова представника „Великого Лугу“ з нагоди 10-ліття, похід вулицями Львова і вправи луговиків та луговичок.

Свято відбудеться в Луговому Городі у Львові при вул. Вулецькій і ген. Івашкевича. На свято прийдуть лугові товариства з краю.

Упадок уряду Фляндена.

БУРХЛИВІ НАРАДИ ФРАНЦУСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ПАРИЖ, 31. 5. ПАТ. Вчорашне засідання палати послів почалось в год. 3-ій пополудні. Перед нарадами над повновластями для уряду пос. Обер з радикальної лівиці зголосив внесок, щоб парлямент окремо радив над справою оборони франка і розглянув одночасно податкові справи. Податки дають державі 90 міліярдів франків, з інших джерел осягає держава ледви 200 міліярдів франків. Тому слід було би зменшити податкові тягарі. Внесок піддержав мін. Еріо, противились міністри Мандель і Роа. Пос. Теліє домагався, щоб перед дискусією над повновластями для уряду кабінет заявив, яких вживе заходів. Одначе пос. Обер взяв назад свій внесок і палата послів приступила до дискусії над повновластями.

ХІД НАРАД.

Справу реферував пос. Барет пригадуючи прецеденс з 1926 р. Повновласти для уряду необхідні внаслідок відпливу золота з Банку Франції. Цього року збільшився недобір буджету на 5—6 міліярдів. Фінансова комісія висловилась за охороною франка і негайним веденням слідства проти спекулянтів.

Пос. Льорен з незалежної лівиці критикував уряд зате, що довів до недобору. Висловився проти девалюації франка і проти повновластей для уряду.

Пос. Ренод висловився теж проти девалюації саме тепер, коли дійшло до паніки. Єдиним виходом з цієї ситуації створити негайно новий уряд, до якого увійшлиб представники всіх партій. Палата повинна теж признати повновласти. Неосоціяліст Діт критикував дефляцію, яка може довести до внутрішніх суперечок.

ДИМІСІЯ МІНІСТРА ФІНАНСІВ.

Підчас промови пос. Діта міністер фінансів Жермен Мартен пішов до президії ради міністрів і зголосив прем. Фляндренові димісію, бо не хоче, щоб його участь у кабінеті приносила урядові клопоти.

Соціяліст Міш домагався енергійної боротьби зі спекулянтами, але висловився проти повновластей.

ПРЕМ. ФЛЯНДЕН НА ТРИБУНІ.

По перерві в год. 7-ій вечором до палати послів приїхав прем. Флянден і негайно пішов на трибуну. Недужого премієра піддержували возні. Премієр виголосив довшу промову взиваючи, щоб менше балакали, більше працювали. Багато осіб покищо не відчуває наступу спекулянтів проти франка, але слід зрозуміти суть наступу. Причини цього наступу не тільки в краю, але і за кордоном. Спекулянти бажають негайно збогатитися коштом французької валюти. Уряд Франції вжив усіх зусиль у Льондоні і в Нюйорку, щоб переконати ці уряди про необхідність стабілізації валюти. З хвилиною коли нема надії на стабілізацію почався наступ на франка. І тепер йде про те, чи франк виявить і в цьому випадку таку силу, яку виявив підчас війни і зуміє зберегти свій престіж та непорушність.

Прем. Флянден гостро критикував прихильників девалюації та осудив їх пропаґанду. Валюта тісно звязана зі скарбом. Пропаґанда за девалюацією викликала паніку. Тепер уже не йде про те, щоб банки викуповували штаби золота, але йде про льокування дрібних ощадностей у золотій валюті. Щоб опанувати паніку міністер фінансів видав низку доцільних розпорядків. Одначе уряд домагається повновластей, щоб міг з успіхом боротись зі спекулянтами. Тільки відрух загалу може привернути довіря; поширення повновластей вжие уряд проти спекуляції і до поборювання тих, які не вірять у французького франка. Тому премієр звернувся до палати, щоб ясно заявилась за або проти девалюації франка.

Премієр висловив довіря міністрові фінансів Мартенові, який подався до димісії і заявив, що сам тимчасово буде виконувати обовязки міністра фінансів.

Опісля полемізував зі закидами деяких партій, буцімто признання повновластей для уряду загрожує парляментарному устроєві. Запитує, чи уряд, де входить мін. Еріо, може бути диктаторським.

Якщо теперішній уряд упаде, новий уряд не зважаючи на повновласти переведе девалюацію. Інші держави, де перевели девалюацію, дістали теж повновласти. З двох лих слід вибирати менше.

Треба ясно відповісти собі, чи хочемо девалюації, чи ні. Не можна сказати робітникові, який складав сотик до сотика, щоб його ощадности безкарно загорнув спекулянт. Тому прем. Флянден звернувся до палати з покликом: рятуйте французьку валюту, рятуйте працю і ощадности перед наступом спекулянтів.

Прем. Флянден був такий вичерпаний, що зі своїм братом лікарем негайно відіхав. Становище уряду боронив мін. Еріо.

Після того засідання перервали до год. 9.30 вечором.

ПАНІЧНА ВТЕЧА ЗОЛОТА.

ПАРИЖ, 31. ПАТ. З Діепе відплив до Ню Гав корабель з посилкою золота вартости 225 міліонів франків, яке призначене для льондонських банків.

„Парі Міді“ пише, що в останніх шістьох днях відплило з Банку Франції золота на 25 міліярдів франків. Учора Банк Франції не оголосив свого тижневого звіту, як це бувало дотепер.

ВАШИНҐТОН, 31. 5. ПАТ. През. Рузвельт відбув нараду з ґубернатором федерального банку у Нюйорку у справі фінансового положення у Франції.

ДИМІСІЯ УРЯДУ ПРЕМ. ФЛЯНДЕНА.

ПАРИЖ, 31. 5. ПАТ. На нічнім засіданні палати послів по дискусії над внеском уряду про повновласти почалось голосування в год. 1.30 вночі. Одночасно уряд зажадав від палати послів заяви довіря. За заявою довіря для уряду голосувало 202 послів, проти уряду 353 послів і тому уряд прем. Фляндена упав.

ОБУРЕННЯ НА СОЦІЯЛІСТІВ.

ЛЬОНДОН, 31. 5. ПАТ. Англійська преса висловлює глибокий жаль після упадку уряду прем. Фляндена, який тішився великою популярністю у В. Британії. Преса гостро критикує французьких радикальних соціялістів, які кермуються партійними інтересами в такій критичній хвилині для Франції. Преса здогадується, що новий кабінет буде творити предсідник палати послів Буісон, який буде старатись притягнути до співпраці соціялістів.

Упадок польської преси у Львові.

Львів, 31. травня 1935.

Упадок старих найповажніших, здавалось би вічних — часописних видавництв — це явище в історії світової преси аж надто добре відоме. Так само відомі зміни ідеольоґічного обличча газет, получені чи то зі зміною власників, чи наслідком зовнішніх політичних обставин. Відомі ті господарські й політичні впливи, від яких залежна безпосередньо екзистенція преси. Преса — це така ділянка прилюдного життя, яка залежна у найтіснішому звязку від обох чинників: матеріяльного і морального, та при кожному конфлікті тих чинників мусить автоматично зазначуватись потрясення преси. Все це речі старі, відомі, в усіх країнах світа вони трапляються і находять свій практичний вислів, а останніх кільканацять літ доставили аж надто багато найяскравіших прикладів на ці правди: адже на наших очах припинювали свій вихід часописи зі столітньою традицією і колишніми міліоновими накладами — і це ділось не лише в Росії після большевицької революції, в Італії і „ґляйхшальтованій“ Німеччині, але й Америці (історія „Ню Йорк Таймсу“) і Франції (історія пресового підприємства Коті). Однак те, що діється у Львові з польською пресою — це справді рідке явище в історії преси: воно характеризує чудово, як **мусить** упасти преса, коли вона затрачує одночасно **обидва** підставові чинники — матеріяльний і моральний.

Пригадуємо назви газет, які були газетами безперечно поважними, з приємним кому або неприємним ідеольоґічним напрямком, а проте ідеями на тодішні часи живими, що боролися за вплив і поширення. Пригадуємо ті назви, з якими звязана не лиш історія польської преси, але й історія Львова та навіть цілого краю. Наприклад: великий щоденник „Пшеґльонд“ з Масловським, славним польським критиком Вомелею і живим ще членом Ак. Літератури Іжиковським; „Курєр Львовскі“ Реваковіча; „Ґазета Народова“ „подоляків“ (Ценського); „Слово Польске“ великого польського демократа Романовіча; з новіших „Ґазета Поранна“ й „Ґазета Вечорна“ Роджера Баттаґлії. Той список можна би ще доповнити кількома назвами, підкреслити і підсумувати, та як суму виписати 0. Зеро: ні одного з тих часописів уже нема, та — що найважніше — змінилося засадничо обличча істнуючої преси. Нахил до тієї зміни став теж головною причиною загирення польської преси у Східній Галичині.

Річ у тім, що коли раньше можна було казати про боротьбу ідей, як моральну підвалину тієї преси, то згодом такою підвалиною постепенно ставала 1) **нагінка проти українців** (подекуди проти жидів) і 2) **плоска бульварна „сен-**

вація". Таку тенденцію почала защіплювати львівській польській пресі польська ендеція. Під натиском тої акції деякі часописи стали офіціяльно ендецькими („Слово Польске"), деякі позбулися давнього демократично-толеранційного характеру і щораз частіше сідали на коника протиукраїнського та „сензаційного". З повстанням польської держави і польською перемогою над ЗУНР—ті дві „засадничі напрямні" стали безапеляційно у Львові обовязувати і в жертву їм принесено навіть перше найголовніше завдання щоденної преси — інформацію.

Нагінка проти українців (і подекуди проти жидів, оскільки редакційний склад даних часописів не був майоризований співробітниками-жидами, як ось нпр. обох нинішніх „польських" пополуднівок, що не пропускають ні одної нагоди, щоб копнути українців, — бодай у наголовку, як не можна інакше), та нагінка з посмаком скандалістики і брудна вулична скандалістика в буквальному розумінні — могли справді на деякий час зеднювати кадри читачів. Але на довшу мету це показався засіб дуже кепський. Публика, що хоче протиукраїнської нагінки, волие вже краківського „ІКЦ" з його обемом і матеріялом загально-інформаційним, інша передплачує деякі часописи варшавські (зрештою дуже мало), найбільша частина зогидила собі всяку пресу. Польські читачі, які залишились при галицькій пресі, це передовсім вулиця (вулична кольпортажа), бо мінімальні кадри польських східно-галицьких постійних передплатників (основа часопису) не вистачають, щоб втримати — буквально — **один ранішній щоденник у Львові.** Долучується тут, очевидно, господарська кріза, при якій кожний громадянин радіє, коли дістає аргумент, щоб не видати грошей навіть на найпотрібнішу справу. Рівень польської львівської преси таких аргументів дає безліч.

Польська преса у Львові вражає ідеольогічною пусткою: яку ідею вона пропагує, з якої ідеї зробила атракційну силу для польського громадянства у Східній Галичині? Чи вона старалася взагалі якусь позитивну ідею витворити? Чи вона вийшла поза межі демагогії і цькування або — у найкращому випадку — принагідної статті чи огляду преси у справі, яка є найбільш живучою, найістотнішою справою цілого цього краю і всіх його мешканців, у справі взаємин двох народів? Чи істнує бодай один польський орган у Галичині, який поважно й систематично займався би тією проблемою, який боровся би з ігноранцією свого громадянства у цій справі, який виховував би своє громадянство до будуччини, що чейже не може спіратися на вічному цькуванні, на программах „на знищене Русі", на ігноранції „ін ребус украініціс", на легковаженні і промовчуванні одної з найбільших проблем Східної Европи! Ідея польської державности з одної сторони та українських змагань з другої на сторінках польської галицької преси є інтерпретована виключно у площині репресій, бісмарківських метод або залякування українською „експанзією", якій треба протиставити „взмоцнене живйолу" (це модне останнє формулювання). Життя доказало, що так само як із запевнюванням про ефемеридальність українського руху („видумка німців"), так само теорії про всесилу асиміляційної експанзії польського елементу („за 25 літ не буде українців у Галичині й української проблеми") — це блеф. (Порівняй хочби становище чеської преси супроти чеських німців). Життя ані часописні читачі блефів не люблять. Замало теж таких поляків у Галичині, які погоджуються з тими представниками львів. польської преси, що на одній недавній пресовій конференції у городському старостві як найбільший крімен місцевих властей підкреслювали те, що ті власти не подають до преси найточніших подробиць про свинства і скандали з поліційної хроніки (Як зраділи духи „Гоньца Польского" Брандовського і „Ґазети Цодзенної" Тумена!).

Сьогодні у Львові така ситуація, що єдиним самовиплатним поранним щоденником у польській мові є сіоністично-жидівська „Хвіля", найкращий теж часопис з інформаційного боку. Решта — це полудневик і пополуднівки та урядова „Ґазета Львовска", що істнує для офіціяльних оповісток. До недавнього часу читали ми про величезні кадри читачів „Куріера Львовского". Показалося, що борги того часопису довели до встановлення примусової управи з суду, яка з черги ввела туди до редакції назад недавних найбільших україножерів, кумпанію Клявдія Грабика, що помазалась легенько під санаційний колір. Програмова заява тої нової редакції проголошує старі протиукраїнські та протижидівські тези, гадаючи, що спасе ними істнування захитаного часопису. Причинитись до цього має м. і. імя... Ст. Ґрабського, одного з найбільших винуватців істнуючого національного напруження у Галичині, одного з винуватців маразму, до якого мусіла дійти польська галицька читаюча публика, вихована такими ідеольогами.

Поляків у Східній Галичині взагалі менше, ніж треба би їх на втримання стільки часописів, скільки їх вряди-годи родиться у Львові. А проте й тих, які є, замало, щоб могли вигодувати такі часописи. Три числа відновленого „Куріера Львовского" доказують безнадійність ситуації польської галицької преси: вперту нехіть польського галицького видавничого часописного світ. та признаватися до помилок і на помилках учитися.

Нова ситуація в Америці.

ВАШИНҐТОН, 31. 5. ПАТ. През. Рузвельт відбуває цілоденні наради з правниками, промисловцями, політиками і робітничими провідниками у справі ситуації, яка витворилася через оречення найвищого трибуналу. Говорять, що президент тепер не задумує звернутися із зазивом до американського народу, бо нема відклику від оречення найвищого трибуналу і президент не богато сподіється по добровільнім продовженні кодексу Найри. Рузвельт хоче, щоб нарід переконався сам про наслідки оречення найвищого трибуналу, заки він рішиться виступити з новим проектом.

ВАШИНҐТОН, 31. 5. ПАТ. До Білого Дому присилають безліч листів, у яких просять президента, щоб відновив функціонування системи Найри. Але сподіваються, що президент у своїй завтрішній проклямації заявиться, що ніяке федеральне право не дозволяє зробити будьщо, що було би незгідне з ореченням найвищого трибуналу. Мабуть Рузвельт порадить працедавцям і працівникам, щоб заключували добровільні умови і в той спосіб задержали систему Найри. В міродайних колах думають, що така добровільна умова без санкцій уряду на дальшу мету не вдержиться.

ГЕРМАН ШТЕР. 9

ҐОНТАР.

Давно забув уже про роботу. Сперши тяжко руки на колінах, сидів неповорушно в стодолі за бальці й дивився широко отвореними очима на купу гиблівок.

Саме переходив Кронер біля напів-відчинених дверей стодоли й як побачив, що ґонтар сидить так неповорушно, всунувся незамітно в стодолу й причаївся коло стіни.

— Я цікавий, як довго він так буде сидіти, — думав.

Враз старий ґонтар стрепенувся і вхопив поспішно свій ніж. Побачивши Кронера, дивився на нього блудними, задуманими очима. Потому всміхнувся з таємною радістю, потакуючи поважно головою.

Вкінці промовив поволі, голосом придавленим зі зворушення: — Так, так, Кронер, поглянь на мене; я інший вже нині як учора, я знову живу. Нині вночі перейшла біля мене смерть, мов чорне рядно, тиха як стіна. І тепер або ще все мусить змінитися, або все буде добре.

VI

Отже ж так обявилося старому ґонтареві загублене життя, вертаючись знову до нього. Казками молодих літ воно сплило на його плечі, мов покріпляюча роса спокою; на його бурхливий заклик відповіло радісним відгомоном, від якого він зовсім прочуняв; і вкінці вперше по стільки літах, віднайшла його мужеська воля свою придавлену силу, щоби проявитися в очайдушнім ділі. Перед його гнівом заломилася лють Паранькн в безпомічних сльозах.

Усе це повстало в дивний спосіб: здебільша з його самітної туги за смертю, що обхопила його вчора, коли вертався домів, а також з багатьох ран, завданих йому в його пониженні. Тепер відчував це своє пониження, що тяглося цілими літами, не так яскраво.

В першій радости, що віднайшов себе самого, забув зовсім, що він ще не цілком видужав.

Ввечір, як заходило сонце, вертався Франц Тоне до дому. Однак не ніс у червоній хустині свого засохлого хліба, бо зїв його на полуденок спокійно й зрівноважено, як ніколи раніше. Дикий неспокій, що мучив звичайно його розхитану душу, зник зовсім. Ішов, як завсіди, однак його хід був повільний і спокійний. Його голова, хоч похилена дещо перед себе, начеб шукав за чимось, не звисала втомлено, як давніше. Очі блистіли рівномірним, гарним світлом, а ціле лице було надхнене.

Ішов так, не звертаючи уваги на ніщо довкола. Думками бачив лише світло своїх почувань. Коли дійшов до закруту дороги, побачив, що діти завели тут забаву й заступили цілу дорогу. Крутилися в коло й співали:

„Іван, Іван,
Спав сім літ мов пан.
Як той час проминув,
Іван ся обернув".

Тепер не прийшло йому й на гадку крикнути до дітей, щоби вступилися з дороги, як він це робив давніше; навпаки, станув за сливкою, щоб його не було видно та приглядався з цікавістю дітворі.

Тимчасом день догаряв у солодкім омлінні. Западав вечір, землю оповивали що-раз густіші тіни. На дорозі перед ним танцювали діти і співали зі солодкою одноманітністю про воскреслого Івана, а сонце ховалося за гори.

Цікавість, з якою старий ґонтар приглядався дітям, перемінилася в глибоке зворушення.

„Іван ся обернув!"

Закричали діти ще раз свавільно, почали переганятися й роздавати собі „останнього стусанця", аж зникли у близьких хатах, звідкіля вже кликали за ними. Стало тихо. Над лісом стояла вже ніч.

Старий ґонтар отрясся зі задуми. При звуках дитячої пісні в його душі зродилося якесь рішення. Зачав іти далі. Дійшовши до того місця, де діти танцювали, мимоволі станув і подивився кругом. Похитав головою та всміхнувся вдоволено: — Як діти все знають. Так, але не розуміють ще нічого. Це приходить щойно пізніше. Бо й котра дитина на світі любить квасне?

Зачав іти далі; одначе з його рішучої постави видно було, що це рішення, яке перед хвилиною повстало в ньому, ввійшло в нього глибше та вяжеться з усім тим, що в нім воскресло.

Минув село, що лежало під горою, вже оповите нічними мряками і перед першою хатою за селом ще раз станув.

Його рішення набирало ясности. — Іван, Іван, спав сім літ як пан... бачиш, Франц, все годиться. — Сім літ, і той час проминув... у мене також. — Іван обернувся... ні, так ні: обернувся й поклався на лівий бік, бо передше лежав на правім. — Думаю, на смереці, сильні гилі... але! Слухай! — Іван, як встає, вдягає чисту сорочку, йде до заметеної кімнати; дивиться крізь чистеньке вікно; їсть, що хоче і спить у чистій постелі, як перед семи роками.

Те все говорив старий ґонтар невиразним півголосом, що ним висказуємо те, що в нас найглибше сидить. Воно тому так тихо звучить, бо відзивається вже тоді, як його сила збирається щойно в ядрі нашої волі.

Старий ґонтар, подумавши ще й над цим, зачав бадьоро йти під гору, наче щойно тепер скінчив остаточно тяжку працю.

Бо його душа дійшла вкінці до ясного рішення, на яке він ждав так довго у своїй тупій журі у свому горю та в болючому безсиллі.

Чим дальше йшов, тим тепліший ставав воздух, начеб перепливала ним струя гарячих людських молитов у дорозі до Бога.

Небо було темне без зір, а десь з гори неслися в літню ніч якісь уривані голоси, мов розвіяний стогін.

Зі землі не було ніякої відповіди, лише сонний ліс мріяв здержливим шумом

(Д. б.)

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Звичайні Загальні Збори Товариства Взаїмних Обезпечень і Кооперативного Банку „Дністер“.

В четвер, дня 30. травня ц. р. передполуднем відбулися *42 Звичайні Загальні Збори Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“* при участи численних представників членів, які прибули навіть з найдальших округ краю, що свідчить про живе зацікавлення громадян тією найбільшою і одною з найстарших наших економічних установ.

Перед Зборами відбулася в церкві Успення Пр. Д. М. Служба Божа, в намірені Товариства, що її відслужив *о. крил. Д. Лопатинський* і Панахида за померших членів „Дністра“.

Збори відкрив заступник президента Надз. Ради *о. прал. Алексій Пясецький*, що в короткій промові привитав усіх приявних представників і гостей та підніс великі заслуги для Т-ва пок. довголітнього президента Надз. Ради „Дністра“ радн. *Романа Сосновського*, який помер у 1934. р. Тіеї частини промови вислухали приявні стоячи. Головою Зборів вибрано дир. *Миколу Зевиківського*, секретарював дир. д-р *Іван Гижа*.

Звіт з діяльности Т-ва за діловий рік зложив завідуючий директор *Ярослав Колтунюк*. В 1934. р., не зважаючи на всі заходи Управи в ціли поправи стану Т-ва, не зважаючи на зменшення адміністраційних видатків, посунених до найдальших границь, важке положення „Дністра“, що триває від ряду літ, не поліпшилося, а то через дальше загальне погіршення господарських відносин в краю, велике збільшення шкід в тому році, а також через дальшу обнижку оціночної вартости будинків Загальним Закладом Взаїмних Обезпечень (ПЗУВ). Як відомо, „Дністер“ не може вести своєї самостійної обезпеченевої політики, бо висота обезпеченевої вартости, а в слід за тим і висота премії залежить по закону не від „Дністра“, а від ПЗУВ. Однак Управа робила всі можливі заходи, щоб таки це одиноке українське Товариство обезпечень від огню й від крадежі з вломом зберігти при житті. В тій ціли збільшено організаційний апарат Товариства і складено відповідний плян праці, щоб таким способом приєднати для Т-ва якнайбільше нових членів, в пересвідченні, що тільки значним збільшенням числа нових членів можна буде на дальше вдержати Т-во. У висліді скріпленої організаційної праці прибуло в 1934. році *20.000 нових обезпечень*, так, що під цю пору має „Дністер“ *162.049 членів*. Слід зазначити, що впродовж останніх 4-ох літ приєднано понад 90.000 нових членів. Біланс Т-ва замкнено вправді недобором 104.213.22 зол. Однак коли зважити, що рівночасно приділило Т-во до резерви на сумнівні належности 92.717.53 і що резервовий фонд зріс на 97.157.86 зол., то треба признати, що в звітовому році Т-во вийшло ще оборонною рукою.

У відділі обезпечень від крадежі з вломом осягнено незначну *надвишку* в сумі 727.57 зол. Цей відділ розвивається повільно тому, що ідея обезпечувати своє майно від влому не находить ще належного зрозуміння серед ширших кругів громадянства. Всетаки слід завважити, що передовсім наші сільські кооперативи починають розуміти свою користь з цього обезпечення і обезпечуються від влому вже численніше.

У дискусії над звітом, в якій забирали голос радн. д-р Копач, інсп. І. Федак, пос. Вахнюк, агенти Деревенка, Богайський, Гупало й інші, порушено м. ін. те сумне явище, що богато українців власників будинків не почуває ще своїм національним обовязком обезпечити в дозволеній законом 1/3 частину вартости своїх будинків в „Дністрі“, що спиняє його розвиток.

З черги Загальні Збори затвердили рахунковий звіт й дали Дирекції абсолюторію за 1934. р.

На місце вильосуваних членів Надзірної Ради вибрано членами Ради сен. д-ра *Івана Макуха* з Товмача, о. прал. *Алексія Пясецького* зі Львова, пос. *Гриня Тершаківця* з Якимчиць і адв. д-ра *Степана Федака* зі Львова. Заступниками членів Надзірної Ради вибрано о. Степана Онишкевича, пароха в Купновичах, інж. Олександра Пежанського зі Львова та інж. д-ра Евгена Храпливого зі Львова.

Вкінці Загальні Збори висловили для Управи Товариства подяку й признання за її важку працю в таких невідрадних відносинах.

Того самого дня пополудні відбулися *39 Звичайні Загальні Збори Кооперативного Банку „Дністер“*. Із предложеного звіту з діяльности і з замкнення рахунків виявилося, що Банк, не зважаючи на дальше погіршення господарського положення та заломання долярової валюти, зумів не тільки вдержати рівновагу і збільшити значно свої резервові фонди, але також замкнути біланс *поважною надвишкою в сумі 21.650.32 золотих*.

Згідно з внесками Надзірної Ради Загальні Збори призначили цю надвишку на дотацію резервових фондів, уділення 2 прц. дивіденди членам та на добродійні і загально пожиточні цілі.

Вечором відбулося засідання Надзірної Ради, на якому на місце бл. п. Романа Сосновського вибрано *президентом Ради посла Остапа Луцького*.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Прем. Ґерінґ, що перебуває в Дубровніку перенісся з готелю Імперіяль до спеціяльно для нього винайнятої віллі. Відмовив представникам преси інтервю.

— Румунський шеф гол. штабу ген. Самсоновічі виїхав на запрошення французького уряду до Парижа, щоби взяти участь у маневрах французької армії.

— У Барцельоні засудили колишнього прем'єра і членів катальонського повстанчого уряду на 10 років вязниці кожного.

— Вчора пополудні прибула на московське летовище делеґація чехословацького військового летунства під проводом ґен. Файнера. Гостей витав на летовищі шеф большевицького летунства Алкніс, представники комісаріяту закордонних справ і персонал чехословацького посольства.

— Перед будівлю губернатора у Тієн-Тсін заїхали панцирним автом два японські жовніри та віддали 6 сліпих стрілів. Думають, що ту маніфестацію спричинила апробата ґубернатора на ухвалу магістрату, що є вороже заставлений до японців.

Самоврядні вибори у Станиславівщині.

Станиславівський повіт поділило староство на 11 збірних громад (волостей), а саме: Блюдники, Деліїв, Маріямпіль, Єзупіль, Боднарів, Черніїв, Угорники, Пасічна, Лисець, Старі Богородчани, Ляхівці.

З винятком волости Маріямпіль і Старі Богородчани, що вибирали по 16 волосних радних, всі інші волости вибирали по 20 волосних радних, так, що всі волости вибирали разом 212 радних. Під оглядом національним вибрано до всіх волостей 141 українців та 71 поляків (разом з жидами).

І так у Блюдниках вибрано 14 українців, 6 поляків; у Делієві 10 українців, 10 поляків; у Маріямполі 6 укр., 10 пол.; у Єзуполі 7 укр., 13 пол.; у Боднарові 12 укр., 8 пол.; у Черніеві 17 укр., 2 пол., 1 жид; у Угорниках 13 укр., 7 пол.; у Пасічній 14 укр., 6 пол.; у Лисці 14 укр., 6 пол.; у Старих Богородчанах 15 укр., 1 пол.; у Ляхівцях 10 укр., 1 пол.

З 11-ти волостей вибрано війтами 7 українців і 4 поляків. Отсі волости вибрали війтів українців: Блюдники, Боднарів, Черніїв, Угорники, Пасічна, Старі Богородчани і Ляхівці. В інших громадах є українці заступниками війтів, з винятком волости Єзупіль, де і війт і заступник війта є поляки. Завинили тут самі українці, що через невміле поведення здержались від голосування, внаслідок чого само місто Єзупіль вибрало 8 радних поляків, хоч запевнений був вибір 4 українців і чотирьох поляків.

До волосної управи (війт, підвійт, лавники) вибрано в усіх волостях 32 українців та 21 поляків. А саме в Блюдниках вибрано до управи 3 укр. і 2 пол., у Делієві 2 укр. і 3 пол., у Маріямполі 2 укр. і 2 пол., у Єзиполі 1 укр. і 4 пол., у Боднарові 3 укр. і 2 пол., у Черніеві 4 укр. і 1 пол., в Угорниках 3 укр. і 2 пол., у Пасічній 4 укр. і 1 пол., у Лисці 3 укр. і 2 пол., у Старих Богородчанах 4 укр., у Ляхівцях 4 укр. і 1 пол.

Майже у всіх волостях вибори на війтів відбувалися двічі, а навіть тричі, тому, що староство не затвердило вибраних війтами і щойно за другим чи третім разом вибори на війтів затверджено. Ані одного протесту в справах виборів на війтів староство не взяло під увагу.

Вибори до Повітової Ради відбулися в той спосіб, що на 26 членів Повітової Ради вибрано 12 українців і 14 поляків. Ні одного протесту проти неправильних виборів до Повітової Ради староство не приняло. — Українські радні з волости Єзупіль зробили карне донесення до прокуратури на членів виборчої комісії тому, що 10 українських радних голосувало картками на українського кандидата, а підчас обчислення голосів комісія знайшла тільки сім голосів, унаслідок чого вийшов поляк до Повітової Ради. — З волости Лисець виборча комісія екзамінувала українського кандидата Івана Стефанишина письменно з польської мови, даючи йому задачу в роді: „Далби Буґ, жеби бук пшеплинол пшез Буґ“; „хшонщ бженчи в чціне“ і т. п. Не зважаючи на те, що український кандидат, довголітній війт села Креховець, володів поправно польською мовою, виборча комісія визнала, що український кандидат написав задачу недостаточно...

До Повітового Виділу вибрано трьох українців і трьох поляків. З українців вибрані до Повітового Виділу: Іван Шепарович, радник до Рільничої Палати у Львові і власник Колодіївки, Осип Шумський, кооператор з Угринова Долішнього та Андрій Терпиляк, власник садівничих заведень у Залукві коло Галича.

Для організації виборчої акції вибрано Повітовий Український Виборчий Комітет, у проводі якого станув адвокат д-р М. Бих. Крім Повітового Комітету вибрано окружний комітет на судовий округ Богородчани з головою д-ром О. Кохутом, котрого вибрано з міста Богородчани радним до Повітової Ради. Повітовий Виборчий Український Комітет відбув поверх пятнацять повітових і волосних нарад та анкет у виборчих справах. Назагал українські виборці досить здисципліновано пішли до виборів. Були, щоправда, невеличкі винятки, коли то деякі одиниці повели виборчу акцію на свою руку і, розуміється, ганебно провалилися та принесли лише шкоду загально-українській справі.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Японський міністр війни в Манджу-Ко.

ГСІН-КІНҐ 31. 5. ПАТ. Японський міністр війни ґен. Гаяші приїхав нині до Гсін-Кінґ. На двірці витав його міністер війни Манджуко. Потім цісар Манджуко Канґ-Те прийняв ґен. Гаяші на двогодинній авдієнції.

—o—

Серце марш. Пілсудського у Вильні.

ЗЛОЖЕНЕ В УРНІ В ОСТРОБРАМСЬКОМУ КОСТЕЛІ.

З Варшави виїхав уночі на пятницю спеціяльний потяг, що повіз урну зі серцем марш. Пілсудського. Урну уміщено у спеціяльному вагоні. Попрощали її на двірці члени уряду з прем'єром Славеком, представники сойму й сенату та військової влади.

В год. 7.20 ранком потяг приїхав до Вильна, де привитали його чільні представники влади, здебільша родом з Вильна. З вагону винесено урну на лектиці до рецепційної салі, перед якою уставлено два обеліски з палаючим вогнем. За урною ступала п. Олександра Пілсудська з Адамом Пілсудським, двома доньками і дальшою родиною пок. маршала. В дальшому поході йшли члени уряду, генерали, представники ріжних цивільних і військових установ і ін. Похід ступав вулицями Залізничою та Остробрамською до Острої Брами. Шпалір творили діти, вбрані на біло і місцеве населення. Здовж дороги повівали жалібні хоругви з високих щоглів, вулиці були вистелені смеречиною. Перед каплицею дожидав жалібного походу епископ Міхалкевич з духовенством.

Коли лектика з урною задержалася перед Острою Брамою, духовенство відправило молебен, а офіцири внесли лектику до каплиці. Тут біля урни робили почесну варту полковники. Жалібне богослуження відправив епископ Міхалкевич. Опісля похід рушив до Остробрамського костела. По лівій стороні святині уставлено триметрове підвищення, на якому офіцири зложили лектику з урною. П. Олександра Пілсудська зняла урну з лектики й умістила в окремій ниші, кладучи теж китиці цвітів. Опісля нишу замкнули сталевою плитою, а на неї вмуровано камінну плиту зі знаком хреста.

На тім скінчилася врочистість зложення серця марш. Пілсудського в Остробрамському костелі. Урна зі серцем буде там спочивати до часу, коли перевезуть тлінні останки матери Пілсудського з Литви і тоді разом з тими останками матері урна спічне на цвинтарі на Росі, як цього бажав собі марш. Пілсудський.

Німецький проєкт повітряного Льокарна.

БЕРЛІН, 31. 5. ПАТ. Урядово повідомляють, що німецький уряд переслав англійському урядові на його бажання проєкт договору повітряного Льокарна, так, як це передтим зробили теж уряди французький та італійський.

ЛЬОНДОН, 31. 5. ПАТ. „Морнінґ Пост" і „Ню Кронікль" твердять, що німецький проєкт повітряного Льокарна приймає засаду взаємної помочі, устійнену у французько-англійському комунікаті з 3. лютого. В цей спосіб ця засада обмежувалася би тільки до льокарненських великодержав, отже обовязувалаб тільки на випадок конфлікту з іншою великодержавою, що не приступила до договору в Льокарно. Німеччина домагається летунського паритету з західними великодержавами (Францією). Пропонує теж заключити спеціяльну конвенцію про забезпеку цивільного населення перед бомбардуванням та контролю летунства.

Ґазети подають, що британський уряд по заключенні франко-совітського і чехословацько-совітського договору стоїть тепер на становищі, що можна приступити до переговорів за повітряне Льокарно не конче у рямах інших порозумінь.

Новий курс Сталіна проти колективізації.

Офіційний орґан большевицького уряду „Ізвестія" помістив вступну статтю, яка кидає світло на новий курс Сталіна, щоб приєднати собі невдоволених селян після переведення насильної колективізації. Большевицький уряд рішився перевести свою нову політику „деколективізації" села з такою самою енерґією, з якою переводив насильну колективізацію на селі. Автор статті гостро виступає проти керманичів поодиноких колективів, які „саботують" рішення уряду і не дозволяють побільшити приватної власности на селі. Ця стаття стоїть у суперечности з дотеперішньою наґінкою на селянство, яке довший час ставило завзятий опір колективізації села. „Ізвестія" обвинувачують в державній зраді всіх керманичів колективів, які противляться деколективізації.

Перемиря між Болівією і Параґваєм.

БУЕНОС АЙРЕС, 31. 5. ПАТ. У звязку з переговорами, що мають розпочатися у справі полагодження конфлікту за Чако, Параґвай погодився на 30-денне перемиря.

БУЕНОС АЙРЕС, 31. 5. ПАТ. Посередники у конфлікті за Чако мабуть осягнули деякі успіхи. Тепер переговорюють, щоб негайно припинити воєнні ділання. Параґвай погодиться на перемиря, якщо достаточно запевнять його, що на випадок неуспіху медіяційної акції воєнні ділання під ніяким застереженням не будуть відновлені. Болівія теж погодилася з тим, щоб, коли посередництво не доведе до цілі, спір переказати розємчому судові. Мін. закордонних справ Арґентини усіми способами старається довести обі сторони до згоди.

ПАРИЖ, 31. 5. ПАТ. Авас повідомляє з Ля Паз (Болівія), що болівійський уряд погоджується на пропозицію перемиря у війні з Параґваєм.

ПАРИЖ, 31. 5. ПАТ. Авас повідомляє з Асунціон (Параґвай), що параґвайський міністер закорд. справ заявив, що його край погодиться за мир, коли таку пропозицію поставить ґрупа держав-посередників.

Військова акція Японії в Китаю.

ШАНГАЙ, 31. 5. ПАТ. Китайська влада затривожена військовою акцією Японії в північнім Китаю. Акція Японії була несподіванкою тому, що токійський уряд недавно перемінив посольство в Китаю на амбасаду. Тепер йдуть переговори між головним штабом кантонської армії та японським міністром війни. В Китаю побоюються акції японських мілітаристичних кол, які викликують несподіванки, щоб погіршити взаємини між Японією і Китаєм, не зважаючи на прихильне становище токійського уряду.

ТВЕРДІ ВИМОГИ ЯПОНІЇ.

ЛЬОНДОН, 31. 5. ПАТ. Райтер повідомляє з Шанґаю: Переговори між командантом японської армії і китайським міністром війни припинились. Командант японських сил у північнім Китаю ґен. Такаші-Сакаї заявив, що Японія не відступить від своїх домагань. Додав, що якщоб китайська влада не могла здійснити японських домагань, японські війська переведуть їх замість китайців.

Японські військові кола домагаються, щоб китайський уряд відкликав всі свої військові відділи з околиць Пекіну і Тієн-Тсіну. Невідомо теж, чи квантунська армія буде домагатись виконання цих вимог чи відступить від них, якщо китайський уряд розвяже деякі політичні орґанізації, звільнить деяких китайських урядовців і припинить протикитайську діяльність у північнім Китаю. Офіційні кола в Пекіні зберігають мовчанку. Здогадуються, що квантунська армія невдоволена з примирливої політики японського міністра закорд. справ до Китаю і тому повела цілу цю акцію.

Катастрофа манджурського пароплава.

ҐОНҐ-КІНҐ, 31 .5. ПАТ. З японських джерел із Харбіна повідомляють, що на манджурськім пароплаві, який плив по ріці Сунґарі, прийшло до вибуху кітла. 19 осіб згинуло на місці. Решту пасажирів і членів залоги врятували.

Закон про охорону авторських прав.

III.

(Докінчення.)

ДОГОВІР З ВИДАВЦЯМИ.

На основі договору накладчик чи видавець має виключне право видати письменний або мистецький твір у відповідній формі. На видавця накладає закон обовязок дбати за духові і матеріяльні інтереси автора (ст. 35).

Накладчик не може без дозволу автора передавати своїх прав іншим особам, хіба що переносить їх враз з видавництвом. Але і тоді автор може заборонити, щоб його невиданий твір видавали інші особи, як щоб це видавництво пошкодило поважно добрій славі автора. В кожному випадку накладчик мусить повідомити автора, що відступає своє підприємство іншій особі. І якщо автор до двох місяців не дасть ніякої відповіди, закон каже здогадуватись, що автор годиться відступити свій твір. Якщо автор заборонить накладчикові відступити видання свого твору іншій особі, обовязаний він звернути гонорар, який дістав за свій твір.

РОЗВЯЗАННЯ ДОГОВОРУ З ВИДАВЦЯМИ.

Якщо автор не передасть накладчикові свого твору до означеного часу, накладчик може визначити додатковий речинець і опісля договір розвязати. Автор може теж відступити від договору, якщо накладчик не видає його твору. Накладчик може позивати автора до суду за відшкодування, а ніколи, щоб викінчив свій твір (ст. 38).

Може теж звільнитись від обовязку видання твору, але тоді мусить заплатити умовлений гонорар і звернути твір, хіба що був інший договір. З цього права не може скористати накладчик, якщо вже шість місяців тримає в себе твір автора. Зате накладчик може відмовитись від видання твору автора, якщо твір пошкодив би загальному добру або добрій славі накладчика (ст. 39).

ГОНОРАР АВТОРА.

Якщо в договорі не означено висоти гонорару, накладчик платить гонорар на основі засад слушности негайно після віддання твору до друку, хіба що раніше в договорі означено інший речинець платности.

При відсотковій винагороді від цілого накладу процент обчисляють від ціни, по якій продається примірники публиці. Накладчик обовязаний виплатити його авторові після закінчення друку.

Якщо гонорар платить накладчик від числа проданих примірників обовязаний переводити що три місяці розрахунки з автором. Автор або уповажнена ним особа може з тією метою переглядати книжки і фактури накладчика (ст. 41). Продажну ціну творів означує накладчик і повідомляє про неї автора. На підвишку ціни мусить накладчик виєднати згоду автора, хіба що вона не перевищає зросту коштів видавництва. При підвищці ціни гонорар у відсотках платиться від примірників, які залишились до продажі (ст. 46)

ВИСОТА НАКЛАДУ І ПЕРЕВИДАННЯ ТВОРУ.

Якщо в договорі не означено висоти накладу, при першім виданні накладчик може видати твір найбільше у 2.000 примірниках, ноти в 1.000 примірниках. Автор дістає безплатно по одному примірникові від кожної сотні, найбільше 100.

Цієї сотні не вчисляється до згаданого числа 2.000 чи пак 1.000 примірників.

Дарові примірники не належаться авторам статтей у часописах (ст. 43). Автор або його правновласник може перевірювати в друкарні, скільки друкується примірників твору, переглядати книгу замовлень, фактури в накладчика і в друкарні (ст. 45).

Автор має право перевидати твір, як тільки розійдеться наклад. У кожній хвилині може викупити від накладчика нерозпродані примірники по ціні, по якій продає накладчик книгарням. По пятьох роках від першого видання автор може приступити до нового видання своїх творів, при шкільних підручниках і наукових творах вільно по 10 роках (ст. 47).

При збірнім виданні своїх творів автор може перевидати теж такі твори, щодо яких право накладу відступив іншим особам, якщо від їх появи минуло вже 5 років, але не може їх окремо продавати (ст. 48).

ПЕСИ.

Автор песи дістає гонорар негайно по заключенні договору; якщо має доставити рукопис, негайно по його передачі підприємцеві. Якщо гонорар обчислюється від зиску (тантієма), то авторові слід виплатити його по кожнім замкненні каси (ст. 49).

Автор песи може розвязати договір, якщо песу виставляє підприємець у невідповідній формі, невідповідними силами або вводить зміни, яким противиться автор (ст. 50).

АРХІТЕКТОНІЧНІ ПЛЯНИ І НОТИ.

Хто дістав за винагородою невидані архітектонічні пляни може скористати з них тільки при одній будові (ст. 51).

Якщо автор дозволив підложити свій твір під інструменти і якщо договір не постановляє інакше, закон каже здогадуватись, що дозвіл не дає ще права виконувати цей твір прилюдно за заплатою або іншою матеріяльною користю (ст. 52).

Зате дозвіл автора на сфільмування твору управнює на випадок іншого договору, теж використовувати цю фільму (ст. 53).

НАРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ.

Автор або його правний наслідник може домагатись від того, що безправно нарушує його права, винагородити всяку шкоду (ст. 59).

При виконанні будови на основі чужих плянів не можна припинити будови, зате архітект має право домагатись гонорару і крім того відшкодування (ст. 60).

НАРУШЕННЯ ОСОБИСТИХ ПРАВ АВТОРА.

Особиста кривда для автора буває тоді: коли хтось присвоює собі авторство, прізвище автора або його псевдонім; коли не подає у своїм творі автора або джерела, з якого взяв зміст або виємки або подає фальшиво автора або джерело; коли оголошує твір, якого автор не призначав до публікації; коли в публікації вводить зміни, додатки, скорочення, які викривлюють зміст або нарушують повагу і вартість твору; коли виконує твір у невідповідний спосіб; коли в оригінал твору вводять зміни, оригінальний твір мистецтва підписують прізвищем мистця всупереч його волі або в інший спосіб виявляють його авторство; коли в критиці обнижують вартість твору навмисне фальшиво представляючи факти і т. п.

Автор може домагатись крім відшкодування і т. д., щоб все те публічно відкликали, зложили прилюдно заяву, оголосили присуд у часописах або теж іншої сатисфакції. Незалежно від того суд може признати ще покривдженому авторові відповідну грошеву квоту (покутне), якщо свідомо нарушено його права (ст. 62)

КАРНІ ПОСТАНОВИ.

Хто нарушує права автора або його правного наслідника підлягає карі арешту до 6 місяців або грivні до 10.000 зол. або разом обом тим карам (ст. 68).

Накладчик, який без згоди автора видає твір або видає більший наклад підлягає карі арешту до 2 років або грivні до 50.000 зол. або обом тим карам (ст. 69).

Хто присвоює собі чуже авторство підлягає карі арешту до одного року або грivні до 10.000 зол., або обом цим карам (ст. 70).

Ці справи розглядають окружні суди.

Поет із суспільною карієрою.

(З нагоди 50-ліття смерти В. Гюго.)

Франція святкує цими днями 50-ліття смерти свого найбільшого поета; святкує, як личить країні, де шанують іще свобідну думку і не лякаються її; поруч свят з нагоди цих роковин франц. критика ставить руба питання: чи становище Віктора Гюго не перебільшене? Спочиває він у Пантеоні серед найбільших; якийсь час ішла навіть кампанія, щоб добути його з темної крипти на денне світло. Та те світло, яке паде на його творчість цікавить усіх куди більше, як справа формального місця для безсмертних: на фотелі Французької Академії чи в домовині Пантеону.

Мав В. Гюго життя вкрите рожами та тернями, якби зразково заараніжоване на національного поета. Але рож мав за багато і тому нині критика хоче їх трохи зрівноважити тернями.

Сам життепис В. Гюго (1802—1885) блистить усіма кольорами романтичної карієри. Предивно в ньому поєднані ті два елементи „романтизм" і „карієра": ікареві пориви з практичним хистом, протести речника покривджених з систематичною працею людини, що любить усі вигоди спокійного міщанського затишка.

Як 14-літній хлопчина 10. червня 1816 р. записує він собі домагання: „Хочу бути Шатобріяном або нічим". Від цієї хвилини родяться як з Амальтеєвого рога вірші, драми, мельодрами, переклади. У 15 р. життя перша почесна згадка від Академії за поему, у 17 р. перша нагорода і лавровий комплімент Шатобріяна „чудесна дитина", у 20 р. перша збірка поезій — 1500 примірників, проданих за 4 місяці; король читає її зі сльозами в очах і дає йому приватну пенсію. Того самого року В. Гюго жениться, на другий рік дебютує „страховинним оповіданням", у 22 р. життя засновує журнал і літературний гурток, має вже ордер почесної легії, бере участь у коронації Карла X, у 25 р. пише славний маніфест романтичного напрямку, зриваючи майже водночас з клясицизмом і монархією. В одному 1829 році (27-літній) дає том поезій „Орієнталія", „Останній день засудженця", песи „Маріон де Льорм" і „Ернані", частину „Нотр-Дам" і частину збірки „Осінні листки". На одному пробоєвику „Ернані" заробляє 15.000 фр.

За Людовика Филипа завоює собі славу одного з найбільших французьких поетів, головно завдяки поезіям „Осінні листки", „Пісні сутінків", „Внутрішні голоси", „Проміння і тіні". У 1831 р. величезна повість „Нотр-Дам", у 1832 песа „Король забавляється", у 1833 нові „Люкреція Борджія", „Марія Тудор" і „Анджельо", у 1838 „Рюї Блас", у 1843 „Бурґрафи" — здебільша дуже сумнівні сценічні успіхи, але кожний — гомінкий. У 37-ім році кандидує до Академії і в 39-ім (тричі перепавши) засідає на фотелі безсмертних, у 43-ім має вже найвищу почесть „пера Франції", довічнього члена найвищої законодатної установи.

До революції 1848 р. кандидує (з великою невдачею) на президента республики, у 1851 веде пропаганду проти нововведеної монархії і мусить утікати на чужину. У Ґернсі купує собі дім, де 17 літ жде на поворот республики. На вигнанні повстає його памфлет „Малий Наполеон", віршовані сатири „Бичування", найкраща збірка „Роздумування", перша частина велитенської епопеї „Леґенди віків", повісті „Нуждарі", „Морські працівники", „Людина, що сміється", поезії „Вуличні та лісові пісеньки".

5-го жовтня 1870, коли німці починають облогу Парижа, вертається він туди разом із республикою. Вибирають його членом Національних Зборів; за комуни виїзджає до Бельгії; після повороту стає сенатором. У 80-ім році життя ще видає свіжі поезії і приймає чолобитню від 600.000 своїх земляків. Його похорони — це величня всенародня маніфестація, більша як на похоронах короля. Його літературна спадщина велитенська: десятки томів поезій, повістей, драм, споминів, листів, промов, маніфестів.

Популярність В. Гюго у Франції не можна було рівняти за його життя з популярністю якого іншого поета; він створив з поезії інструмент, що промовляв до якнайширшої маси, без огляду на те, чи вона розуміла як слід слова цієї музики. Легкість з якою він умів перенести у поезію суспільні та фільософічні проблеми — захоплювала й приголомшувала. Сила та багатство слова в нього майже неперевершені, а проте він поривав маси такою скількістю ріжних ідей, що поважні критики сумніваються, чи мав він взагалі якісь ідеї.

У французькій літературі з великою фільософічною традицією ясність — одна з найсуворіших аксіом. Хоч би письменник мав таку солідну освіту як Гюго і так легко засвоював собі чужу лектуру, як він, коли починає кидати ідеї справедливости, свободи, рівности, братерства — не може переплутувати понять, затемнювати їх, брати їх „зверху". Великі сучасні критики погоджуються з тим, що великий національний поет не мусить бути глибокий, не дуже ясний і не мусить відповідати суворим домаганням фільософа, але нехай не силкується ним бути.

Ясно, що маємо тут до діла з подвійним значінням „величини" — одного для знавців-судців, другого для загалу. В. Гюго пориває, осліплює, розбуджує хмару почувань і думок, але не треба в них шукати фільософічної сцільности, занадто великої оригінальности, дуже індивідуального переживання.

Все це подобає на парадокс. Та взаємини літератури і життя складаються з таких парадоксів: цей могутній поет з несамовитою увагою попадав у нетри банальности, коли хотів бути чимось більше як поетом. Мав він своєрідну наївність масового трибуна, якого запоморочує надто легкий вплив на масу, що любить голосні гасла та енциклопедичні ідеї.

м. р.

Буасон творить новий уряд.

ПАРИЖ, 31. 5. ПАТ. Авас повідомляє: Після голосування в год. 1.30 вночі міністри зголосили димісію на руки президента Лебрена, який теж димісію приняв і негайно відбув нараду з предсідником палати послів Буасоном, з міністрами: маринарки Пієтрі і війни Манделем та з провідниками соціялістичних партій.

Прев. Лебрен доручив створити новий уряд Буасонові, який приняв цю місію.

Французька преса пише, що парляментарна більшість голосувала проти повновластей для уряду, а не проти засади оборони валюти.

—o—

Ревізії у французьких банках.

ПАРИЖ, 31. 5. ПАТ. У звязку із спекуляцією проти франка, яку закидують ріжним меншим установам, учора перевели ревізії та опечатали ряд банків.

ПАРИЖ, 31. 5. ПАТ. Після конференції в м-стві справедливости слідчий суддя приказав перевести ревізію в банку „Тюмен е Комп.". Нині переведуть дальші ревізії у звязку з акцією проти спекулянтів.

Пожежа большевицького корабля.

ЛЬОНДОН, 31. 5. ПАТ. Аг. Райтера повідомляє з Азербейджану, що на большевицькому кораблі-цистерні вибухла пожежа, що дуже скоро охопила весь корабель. У катастрофі згинуло 27 людей. На чердаку корабля було 25 людей залоги та 4 члени їх родин. Врятували лише дві особи.

З відчитової салі.

Т-во письменників і журналістів ім. Ів. Франка. Д-р Юрій Студинський: „ЯК ВИГЛЯДАЄ ПРАВДИВА ФРАНЦІЯ". Саля „Української Бесіди", 30. V. год. 7. веч.

Прелеґент після кількалітнього побуту у Парижі, де скінчив студії, поділився своїми особистими враженнями і загальними відомостями про Францію, які, на його думку, необхідні, щоб спростувати зовсім фальшиві погляди про одну із передових сучасних країн, погляди, що залишились у нас досі під впливом німецької пропаґанди.

Найзагальніший у нас погляд, про Францію — що вона здеґенерована, вимирає і що в ній панує страшний хаос. Чужинець оцінює мораль Франції на підставі вуличних вражінь: вічний гомін і нічні забави завдячує Париж чужинцям. Француз живе тихим, мирним життям ощадної людини. За останні два століття населення Франції зросло вдвоє: на 20 міліонів. Живучість Франції — величезна, у середині краю і в кольоніях. Чужинці у другому поколінню стають французами, завдяки дивній силі перетоплювати в собі чужі раси (навіть рідня А. Міцкевича сфранцузилась). З 60 міліонами населення в кольоніях дає вона собі легко раду — не насильством, а культурними впливами.

На тип француза склалось багато рас у минулому і складаються ще й досі домішки всякої крови. Але французи не люблять терміну „раса" у значінні вищости. Теорію про расу свого Ґобіно відступили німцям, теорію про насильство свого Сореля — італійцям.

Французька культура витворює окремий тип людини з ясно зарисованим обличчям, дарма, що має вона в собі стільки рас. Багатство природи, що має всі підсоння, склалось на тип, що не любить екстремів, зрівноважений, рефлексійний.

Часто чуємо про анархію у франц. політиці; цей помилковий погляд іде з того, що франц. преса має повну свободу критикувати кожний крок уряду і цю критику беруть у нас за факти. Француз читає одночасно щоденно кілька органів, у кожному шукаючи інших інформацій: міліонові наклади фр. денників — відомі; навіть малі сільця мають свої денники. І книжок читають французи д. багато; відомі автори друкують видання за виданням.

Франція країна — власників: тимто загроза комунізму там мінімальна. Комунізм має проти себе багато сильніше зорґанізовані фашистівські орґанізації, які загал підтримує своєю симпатією як противагу комунізму. А проте назагал француз — демократ, пацифіст. Поруч цього має він рису „войовничу" в тім значінні, що легко запалюється і хоч настроєний не імперіялістично, любить гостро зареаґувати на те, що його обкрює. Цим пояснюються часті криваві вуличні сутички.

Французи бережуть своє домашнє життя і не допускають до нього чужинців. Увійти можна туди тільки завдяки спеціяльним порученням, та коли хто раз увійшов до франц. родини — стає її приятелем і може рахувати на її поміч. Погляд на неморальність француженки теж невірний. Деякі вчені кажуть, що саме французькій жінці завдячує Франція свою расову одноцільність і силу. Хоч і не має вона досі виборчих прав, її впливи при помочі товариських звязків куди сильніші на політичні та культурні справи, ніж жінок в інших краях.

Франція знає більше про нас, ніж ми про неї. Міністерства і великі орґанізації мають потрібні інформації про наші установи та наших людей, навіть важніші статті перекладають на франц. мову.

Прелеґент застерігався проти всяких політичних горосконів і ділився тільки своїми безпосередніми обсерваціями, нераз дуже дотепними, які ілюстрував численними фактами. Закінчив він висновком, що в інтересі нашої майбутности є мати якнайбільше одиниць у високих франц. школах, що моглиб у відповідний мент нам допомогти і притягти такі потрібні нам впливи одного з найсильніших сучасних народів.

Виклад добре підготовлений, нечитаний, мав легку французьку форму товариської гутірки, давав багато цікавого матеріялу, сухі факти оживляючи дрібними поміченнями і залишив якнайкраще вражіння між добірною публикою.

м. р.

Із судової салі.

ГОСПОДАРКА В „ЗАЩИТІ ЗЕМЛІ" ПЕРЕД СУДОМ.

Уже четвертий день йде перед трибуналом окружного суду у Львові розправа проти директорів „Защити Землі", яка кидає погане світло на господарку в цій установі. Прокуратор притягнув до відповідальности директорів: 1) Якова Солука, 2) Йоселя Шайовича і 3) касієра М. Островського. Акт обвинувачення каже, що підсудні директори: 1) легкодушно признавали дуже високі кредити особам, які не давали достаточних ґарантій; 2) самі брали і давали високі заліки своїм родинам і брали готівку з каси на безвартісні бони; 3) вкінці векслі „in bianco", які давали довжники, здебільша наші селяни, підсудні виповнювали на вищі квоти і продавали їх по інших банках. Далі акт обвинувачення каже, що підсудні попродали теж акції, які треті особи передали до депозиту „Защиті Землі" і гроші вжили до обороту. Такою господаркою довели підсудні „Защиту Землі" до руїни.

Трибунал переслухав цілий ряд свідків, які потверджують закиди акту обвинув. І так св. **Мирон Заяць** зізнав на розправі у пятницю, що підсудні директори всупереч забороні Надзірної Ради давали позички вищі ніж по 1.000 зол. Дуже часто селяни давали векслі на прольонґату свого довгу і ці векслі виповнені на вищі квоти, передавали директори до польських банків, які зачислювали ці векслі на загальний довг „Защити Землі" у тих банках. Тому нині селяни мають клопоти з процесами за векслі, платять кошти судових процесів, запротестованих векслів і т. д. — словом директори „Защити Землі" наразили їх на дуже великі втрати. Крім того селяни, які затягнули довг у „Защиті Землі" і підписали уділи до цієї кооперативи, тепер з приводу відповідальности уділами платять по 200 зол. на покриття довгу цього банку.

Розправа наглядно виказала, як вірно і правильно „Русскій Ревізійний Союз" у Львові перезодив ревізії в цім кооперативнім банку „Защита Землі", що підсудні довели своєю безконтрольною господаркою „Защиту Землі" до руїни, а членів, здебільша наших селян, наразили на великі втрати.

Присуд западе мабуть у суботу 1. червня ц.р.

—o—

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ПАЦІЄНТІВ у моїм заведенні вул. Сикстуська 17 в сезоні літнім від 9—1 і від 3—6.30. В неділю і свята за попереднім зголошенням. НАСС.** 1637 1-4

— **У. С. К. ім. сот. Ф. Черника** уладжує в суботу 1. 6. 1935. ДАНСІНҐ у салях Народньої Гостинниці. Початок год. 9-а вечір. 1619 2—2

— **Ямне біля Яремча,** дім Павлюка Михайла, кімнати з цілоденним удержанням, а також поодинокі снідання, обіди й вечері по уміркованих цінах поручає **Володимира Зарицька.** Зголошення до 15. червня, Львів, Жулінського ч. 6, а відтак на місці. 1636 1-2

— **Маю честь повідомити Вп. Громадянство,** що бюро посередництва купна і продажі рухомостей веду під фірмою **„ТРАНСАКЦІЯ"** при вул. **Коперника ч. 7.** перший поверх, ч. т. 263-36. Бюро відчинене цілий день і має саме на продаж ріжного роду обекти (камяниці, віллі, доми, парцелі) як у середмісті, так і на передмістях по ріжних цінах. Рівночасно приймаю у фахову управу реальности у Львові. Дякую за дотеперішні довіря, поручаюсь і в майбутньому. — **Стах Ігнат.** 1633

— **Маґазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущини 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 72-100

— **До пансіону „Маковиця" в Ямнім** поїде кожний, хто хоче здорово і приємно провести час літніх ферій. Дешеві ціни, вибагливий харч та метка служба дають запоруку вернутись кожному додому в кріпкім здоровлі, вдоволенні та бадьорім настрої. Зголошення приймає І. Смолинський, Станиславів, Матейка 11а — від 10. VI. „Маковиця", Ямне коло Яремча. 1631

— **Вислів культури XX. віку.** Танок не менше як кожне інше мистецтво виявляє культурність народу. І тому відчит, що його виголосить Вп. п-і **Марія Пастернакова** в суботу 1. червня в год. 6. пopол. в салі „Української Бесіди", вул. Рутовського 22. певне зацікавить широкі кола нашого громадянства. Він буде богато ілюстрований **світлинами.** „Народини танку і його розвій у перспективі віків" — це тема, що може **зацікавити і старших і молодих.** Дохід призначений на Т-во „Українська Захоронка", яке його влаштовує і сподіється, що і цим разом задоволить уповні своїх прихильників.

— **Зїзд Товаришів абітурієнтів львівської академ. гімназії з 1900 року** відбудеться в четвер **дня 20. червня ц. р.** (лат. Боже Тіло) у Львові. Збірка: Головна ґімназія (вул. Сапіги ч. 14) год. 8. рано. Зголошення слати на адресу: Д-р Ярослав Гординський, Львів, вул. Листопада 40. — Роман Барвінський, Володимир Іванець, Лев Петрушевич, Роман Цегельський.

— **Черчанська боровина і цілющі мінеральні води** поможуть і Вам! Спокійне приміщення і дієтична кухня пансіону „Надія" дають запоруку успіху Вашого лікування. Інформації вишле дуже радо: „Надія", Черче, п. Рогатин або устні у Львові: Льва Сапіги 67, цукорня „Добротка".

— **На вакаційні оселі.** У звязку з недавньою оповісткою пригадують, що гроші на оплати до осель К. В. О. М-у слід надсилати на адресу Земельного Банку у Львові на конто П. К. О. 500.170. Зголошення на всі оселі приймається тільки до дня 15. червня ц. р.

— **Соловки на театральній сцені.** Український театр „Цвіркун" виставить у найближчих днях нову театральну новинку в 5-ьох картинах, пера Романа Сливки. В драматичних картинах п. н. „Боротьба на руїнах" змальовані страхіття та знущання, що їх в останніх роках переживали міліони на Совітській Україні та на Соловках.

— **Гоголівську виставу** в Національному Музею (вул. Мохнацького 42) можна оглядати в неділю 10—14 год. Потрібними поясненнями обслужить гостей м-р Е. Ю. Пеленський.

— **Вистава памяток У. С. С.** перенесена до Перемишля. У неділю 2. червня відбудеться в год. 12. святочне її відкриття у салях „Бесіди" при вул. Косцюшка.

— **Тиждень української дитини** влаштовує Т-во Охорони дітей й Опіки над молоддю у Львові в днях 2—9. червня ц. р. з такою програмою: 2. червня, год. 15, День Матери в домівці т-ва, вул. Ходоровського 15; 3. червня, год. 16. Діточа ревія в ґімназії при вул. Льва Сапіги; 4. червня год. 17. Діточі казки, таmже; 5. червня, год. 15. Закінчення шкільного року Захоронок на „Світезі"; 7. червня, год. 12, Кіно для дітей (Стилеве).

— **Ради для тих, що хотять женитися.** Нюйоркський психольоґ д-р Артур Пейн дає тим, що хотять женитися, такі ради: Женися молодо, з любови, але не забувай про розум при виборі. Жінкам радить вибирати мужчину сильнішого, старшого й інтеліґентнішого від себе. Десять літ ріжниці віку не шкодить. Не брати одинака привязаного до своєї мами, ані фанатика у справі релігії, політики і т. п., хіба що жінка теж має

…ування до цього. Розмовся з мужчиною докладно про життя і любов, але перед вінчанням і вибирай того, хто має такі самі погляди на …. Не виходи ніколи замуж за 40-літнього кавалєра. Якщо жінка з темпераментом, нехай …має вчених. Не вяжися з чоловіком, про якого думаєш, що він аж під твоїм впливом зміниться. Мужчинам д-р Пейн дає інші ради: Обдумати основно, який тип жінок їх притягає а який відпихає. Не брати жінки, що терпить на …чування меншевартности. Не женися з тою, що є противенством до тебе. Коли любиш сидіти вечорами дома, не женися з жінкою, що любить товариство. Не треба бути за мягким, інакше жінці здається, що все так мусить бути. На думку психольога є 57 ріжних причин подружих незгодин, а тільки 15 з них повстає на сексуальному підкладі. Молодим жінкам радить скріплювати довіря чоловіків до себе, а це вийде тільки на добро домового господарства. Вкінці звертається до молодого чоловіка з радою, щоби старався запевнити своїй жінці відповідне суспільне становище, так щоби вона могла бути горда на нього та на свій дім.

— **Два велитні повітреплавства.** Дві держави, Німеччина і Америка будують найбільші повітреплави на світі. Американський велитень буде 257 метрів довгий і 52 метри широкий. Німецький повітреплав типу Цепеліна буде тільки 250 метрів довгий а 41 і пів метрів широкий. Скелети обох велитнів будуть з алюмінія, форма більше ніж досі подовгаста. Цепеліни наповнять газом гелієм. Гелій примістять у 16 зовсім від себе відокремлених збірниках, які кожний зокрема матиме для безпеки вентилі. Американський Цепелін дістане силу 2200 коней. Німецький буде мати силу на 400 коней менше. Кожний мотор окремо вбудований в спеціяльній ґондолі, оливі забезпечена від експльозії. На обох Цепелінах буде місце на 60 пасажирів. Німецький Цепелін може взяти зі собою дві тони питної води, 10 тон пакунків і листів, 70 тон палива, американський возьме далеко більше матеріялу. 25 кабін збудують в самому кадовбі Цепеліна. Басейн до купання, бари, кіно і навіть сальони для …ріж це найновіші здобутки новочасної повітреплавної техніки.

— **Сагара росте.** Французьке кольоніяльне міністерство має з приводу Сагари поважні клопоти. Рікрічно піскові бурі поширюються на північ і засипують тисячі кільометрів урожайної землі. За тисячеліття Сагара дістанеться аж до Середземного моря. Французький уряд хоче тепер великим коштом створити вегетаційну смугу, яка здержувала би піскові бурі.

— **Зять Антона Дворжака помер.** В місті Бенешові помер 29. травня ц. р. на серцевий параліж д-р Йосиф Сук у віці 61 років. Сук був маркантною і визначною постатю в чеському мистецькому житті. Написав декілька визначних ораторій, низку хорових творів, з мистецького боку дуже цінні симфонії і твори для камерної музики. Сук був зятем композитора Дворжака.

— **Велика висильна радіостація.** Поблизу Софії в місцевости Бакрел повстане болгарська висильна стація, на зразок подібних стацій біля Берліну і Відня. Стація буде мати телефонічну силу сто кільоватів. Висильна вежа буде … з металю як у Відні. Каблі лучитимуть висильну стацію з оперою, катедрою і великими каварнями.

— **Корова перед судом.** Один селянин з Кавказу заскаржив перед судом свою корову, що дає … мало молока. Дивним дивом суд не відкинув цієї скарги. Корову боронив адвокат знаменито. Селянин домагався кари для неї. В присуді йому велів кормити і доглядати корову краще, а тоді вона даватиме більше молока.

— **Ріжні вістки.** На дорозі між Чан-Ган, столицею провінції Гунан а Тсі-Ян-Ші згорів китайський корабель наслідком вибуху кітла. В часі пожежі згинуло 100 пасажирів і частина залоги. — В Йовхімсталі в Чехії, де находяться відомі копальні радіоактивних руд, добули сотний з черги грам раду. — В Румунії були минулого понеділка чотири летунські катастрофи, при чому два летуни згинули й один тяжко потовкся. — На сибірській ріці Ангарі перевернувся човен, при чому втопилося 10 осіб. — В Берліні засудили за девізові переступства Отта Ґертлера (пастора Епіфара) на 10 літ вязниці, втрату громадських прав на 5 літ, 350 тис. марок грошевої кари, а на випадок незаплачення на дальших 27 місяців вязниці. — У Вадаш біля Араду підпалював селянин Степан Ковач тричі школу з пімсти за те, що його син дістав у школі недобру ноту. — Совітська агенція Тасс повідомляє, що Український Збіжевий Інститут у Дніпропетровську …найшов спосіб добувати цукор і алькоголь зі соломи.

ВІДГУКИ ДНЯ.

За жебрами.

Маю великий сентимент до жебраків. Стоять покулені в заломах мурів, снуються як тіни вулицями Львова і витягають руку.

— Прошен пана пенц гроши! — каже один.

— Єднего ґросіка для бєднеґо калєкі! — каже другий, більше скормлений, чи... ліпший псипольоґ.

Третій стоїть мовчки, четвертий співає, пятий грає на катаринці...

Ріжними способами стараються потрясти сумлінням прохожих, щоби ті в свою чергу потрясли калиткою.

Коли мені дуже зле на світі, коли маю клопіт, або не маю грошей — вид жебрака потішає мене. Ось — думаю — ще бідніший чоловік! Чогож попадати в зневіру?!...

Коли хтось із моїх знайомих нарікає за малу платню — показую йому на скуленого жебрака: „А що цей має сказати?“...

І направду часто даю милостиню. Небагато, бо тяжкі часи, але даю. Може тих моїх 5 грошів поможе йому пережити день. Може дома чекає на кусень хліба мала дитина і тих 5 ґрошів — саме той кусень хліба...

Вулиці, якими ходжу до редакції густо обставлені жебраками. Знаю вже їх і з лиця і зі способу жебрання, і навіть їхній поділ годин. Ось, той, що стоїть коло „Зборів Охоровіча“ на Оссолінських — старий, рижий дідок, доополудня дрімає, щойно пополудні починає грати на катаринці. Тамтой високий сліпець, рано стоїть коло латинської катедри, в полудне коло віденської каварні, а вечором знову коло катедри. Сивий дідусь, що розтаборився коло пошти, пе на обід каву. Приносить йому їжу мала дівчинка, може внучка, жде на посудину і поки старий їсть — урядує в його імени.

Але найбільше хапав мене за серце старець, що крутився по Сикстуській. Лице знищене, поморщене як у Рокефелера, одно плече підняте високо в гору, рука спаралізована, очі сумні-сумні.

— Єднего ґросіка, мілосьціви пане! — і хитає ріденькою борідкою.

Жаль не дати. Видно — колись десь чимсь був, може „заборчий“ емерит, може бувший закоханий касієр банку, може картяр з „пехом“..

Іду недавно Сикстуською зі знайомим і балакаємо. Мій знайомий — інсталятор електричних дзвінків, ламп і радія.

— Собачі часи! — Нарікає. — Цента заробити як воду з каміня добути.

— Але все таки якось живете! — відповідаю.

— Живу!... Чиж то життя, коли чоловік заробить 50 злотих місячно?! Одно, що з голоду не вмре, але... спухнути може.

— Щож має казати оцей! — і показую на дідуся.

— Хто? — визвірився на мене знайомий. — Цей?!

— Так, цей дідусь! Чи збере він бодай половину того, що ви!?...

— Ха-ха-ха-ха! — зареготався мій знайомий. — Ото ви добре вцілили. Як кулею в пліт.

— Гей, дідуню, ходіть сюди! — кликнув до жебрака.

Дідусь кинувся в його сторону, але підніс очі і прикипів до місця.

— Ну, ходіть, дам пять грошів.

Але дідусь скрутився і в першу браму — як миш у діру. Тільки ми його й бачили.

— Що за диво?! — питаюся.

— Ніяке диво, тільки пізнав мене. Я, бачите, недавно переводив інсталяцію у його віллі.

— В віл...

— Так, у віллі! Чотири кімнати, фортепіян, гарні меблі, город...

— Не може бути.

— Може, може. Даю вам слово. Російський емерит, 140 золотих місячно і з жебранини дещо.. Може ще якусь давну біжутерію має. Був я в нього. Закладав електричне світло. Готівкою заплатив. І плече просте і рука зовсім добре рухається і дочку має — нічого собі жінка.

— Але, чи напевно той самий?

— Бачите, що той самий. Утік, як пізнав. Ну, бувайте, спішуся.

Знайомий відійшов, а я сховався за примурок і ждав.

Не минуло й пять мінут, як з камениці випова дідусь і знову:

— Єднего ґросіка, мілосьціви пане!

Галактіон Чіпка.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ОЛЬГА З РОШКЕВИЧІВ ОЗАРКЕВИЧЕВА.

Дня 30. травня ц. р. померла у Миклашові коло Львова, в домі свого зятя, о. Й. Іванця, **Ольга з Рошкевичів Озаркевичева,** вдова по пароховi Березова о. Володимирі, в 78. р. життя. Покійна належала до наших жінок піонірок, що започаткували організаційну працю між українським жіноцтвом. Молодою дівчиною цікавилась етнографією та літературою. У Лолині, в домі свого батька, зібрала між іншим перші матеріяли до бойківських обрядів та зладила перші переклади з французького письменника Е. Золі. В часах своєї молодости була близькою співробітницею Ів. Франка та Н. Кобринської. Похорони відбудуться дня 1. червня в Миклашеві. В. Їй П.!

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Свячене в Городку коло Львова. Заходом читальні „Просвіти“ в Городку уладжено дня 26. 5. в салі „Помочі“ традиційне свячене, на яке прибуло, на жаль, дещо менше осіб, як минулих років. Серед спільної приємної розмови гості вислухали цілої низки пісень мужеського хору під упр. п. Е. Мельника і прегарних промов оо. д-ра Цегельського і Шараневича, по котрих вивязалась оживлена дискусія, в якій забирали голос пп. Карачевський, Ст. Лаптута, Т. Писарівський, М. Веселенко і Чабак. Головним предметом дискусії було намічення шляхів для оживлення діяльности всіх культурно-освітніх і господарських установ, зокрема організації молоді. Пані Лаптутова, Плешкевичева, дві Левковичеві і Мельникова як представниці Філії „Союзу Українок“, помагали в уладженні того свяченого. На зазив п. Антона Фасовського приявні зложили 10.88 зол., які вислано по половині на інвалідів та на допомогу голодним.

Писанка для Рідної Школи. За дозволом городецького старости і заходом кружка „Р. Ш.“ в Городку уладжено збірку писанки в городецькому повіті для Рідної Школи в часі від 24. до 30. квітня з таким вислідом: Річичани квоту 6.87 зол., Завидовичі 10, Добряни 6.32 Любінь Великий 3.50, Любінь Малий 2.71, Малковичам і Стради влада не видала повновластей. Мшана 16,05 Волчухи 6.77, Артищів 1.95, Керниця 14.21, Братковичі 3.66, Тучапи 14.40, Дроздовичі 8.66, Ставчани 16.31, Зашковичі 3.88, Бартатів 14.80, Оброшин 7.84, Мальчиці 2.08, Добростани 0, Лісновичі 6.40, Залуже 0.78, Суховоля 8.02, Ставки 4.65, Сторона 0, Угерці Незабитівські 10.72 Цунів 7.24, Великополе 3.60, Каменобрід 8.45, Повітно 1.65, Янів 10.86, Зушиці 0, Годвишня 6.59, Городок 41.65 зол. Збірка відбулася в 30 місцевостях та принесла загальну квоту 246 зол. 73 сот., яку по потрученні коштів переведення збірки в сумі 5.30 зол. переслано до каси Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові. Старшина Кружка „Р. Ш.“ в Городку оцим складає всім збірщикам, що доложили труду та всім жертводавцям щиру і глибоку подяку. — За Старшину: о. Е. Роздольський, голова; м-р Евсевій Пащак, секретар.

Повітова конференція виділів читалень городецького повіту. Старанням Філії „Просвіти“ в Городку запрошено на день 29. травня на год. 9. до салі „Помочі“ в Городку виділи всіх читалень „Просвіти“ в городецькому повіті на нараду в справі масового членства і бібліотек. Прибуло 65 відпоручників. Не явився ніхто тільки від читальні в Цуневі і Повітні. Нарадою проводив делегат Матірнього Т-ва „Просвіта“ п. Корецький, секретарював п. Онуфрій Когут. Делегат Корецький реферував про масове членство „Просвіти“ і загальні просвітянські справи та про проект бібліотечного закону і візвав присутніх у найкоротшім часі закупити бібліотеку та вибрати відповідних бібліотекарів. П. Онуфрій Когут обговорював суто організаційні справи, а м-р Евсевій Пащак торкнувся справи основування дитячих садків по змозі у всіх селах. По оживленій дискусії присланих відпоручників рішено влаштувати від 6. 6. 1935. курс для бібліотекарів у Городку, а по селах безумовно зорганізувати дитячі садки.

Спорт.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛЬВОВА — Л. К. С.

Довінчення ситківкових змагань між репрезентацією Львова і Л. К. С. відбудеться в неділю 2. червня на товах при вул. Войтіха в такою програмою: год. 10. рано: Марувяк — Рожанковський В.; год. 11: Ліпинська, Марувяк — Струмінська, Хамула; год. 3·30 попол.: Сасик — Рожанковський Яр.; год. 4·30: Ліпинська — Струмінська; год. 5·30: Сасик, Марувяк — Рожанковський Яр., Хамула.

Дотеперішний стан розгривок є 1 : 1. Висліду дальших стріч не можна передбачити, бо сили змагунів вуже рівнорядні і за виграву йтиме дуже завзята боротьба. Прихильники ситківкового спорту матимуть нагоду подивляти гру найчільніших наших ситківкарів у неділю 2. VI. від год. 10 та 3·30 на товах при вул. Войтіха. На випадок непогоди змагання відбудуться у понеділок в год. 3-ій попол.

МИСТЕЦТВО ЛІГИ.

Краків. Гарбарня — Шлеськ 5 : 1 (2 : 1).
Варшава. Л. К. С. — Легія 1 : 0 (1 : 0).

По цих змаганнях веде у табелі Рух (8 п., в. в. 17 : 7). На другому місці є Гарбарня (8, 13 : 7), на третьому Л. К. С. (8, 11 : 10), на четвертому Варта (7, 11 : 2), на пятому Погонь (7, 11 : 8), на шестому Висла (6, 14 : 11), на семому Шлеськ, (4 6 : 15), на восьмому Легія (3, 4 : 7), на девятому Варшавянка (2, 3 : 6), на десятому Краковія (2, 6 ; 14), на одинацятому Польонія (1, 2 : 11).

МИСТЕЦТВО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

Львів. Гасмонея — Лехія 2 : 1 (1 : 0).
Перемишль. Чувай — Погонь І. Б. 3 : 0 (1 : 0).
Ярослав. Огніско — Другий Сокіл 6 : 3 (2 : 2).
Рящів. Ресовія — Чорні 2 : 1 (2 : 1).

По цих змаганнях веде в табелі Гасмонея (9, 10 : 2). На другому місці є Польонія (8, 11 : 12), на третьому Чувай (8, 14 : 18), на четвертому Чорні (7, 17 : 4), на пятому Лехія (7, 17 : 11), на шестому Погонь І. Б. (6, 9 : 10), на семому Огніско (4, 15 : 16), на восьмому Другий Сокіл (4, 8 : 13), на девятому Ресовія (4, 8 : 15), на десятому Україна (3, 7 : 12).

Присилайте передплату!

Нові книжки й журнали.

А. Гаврилко: РЕВІЗОРИ ТА РЕВІЗІЯ КООПЕРАТИВ. Ст. 16, ф. 8-о.

Брошура ця вийшла як ч. 11 „Кооперативної Бібліотеки", виданої автором від ряду літ власним накладом. Порушує вона справи, які досі не були предметом обговорення в кооперативній літературі, а саме: чим є, а радше чим має бути ревізор кооператив, як він повинен приготовлятися до ревізії, на що звертати увагу підчас ревізії, який ужиток робити з вислідів ревізії, і т. п. Брошура займається вказівками для органів кооператив, як вони повинні вести діловодство і поступати підчас ревізії, щоб ревізія дала найкращі висліди і для ревізора і для кооперативи. Тема обговорена з широкого, суспільного становища, виклад живий, зайцавий. Брошура призначена „для всіх, що працюють у кооперації", отже не тільки для ревізорів і люстраторів, але і для членів управляючих органів кооператив, щоб вони також усвідомили собі, ким є, чим повинен бути ревізор, чого від нього треба чекати і чого вимагати. Ціна брошури 30 сотиків. Замовляти можна у автора: Львів, Міцкевича 12, Ревізійний Союз Українських кооператив.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 1. VI. год. 7·30 веч. „Студентка."
Неділя, 2. VI. год. 3·30 поп. „Таємне конто".
Неділя, 2. VI. год. 7·30 веч. „Студентка".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 1. VI. год 7·30 веч. „Перша песа Фанні".
Неділя, 2. VI. год. 7·30 веч. „Перша песа Фанні".

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії".
АПОЛЬО: „Не хочу знати хто ти".
АТЛЯНТИК: „Хлопці в пл. Зброї" (на есн. Фр. Мольнара).
ВАНДА: „Ніч кохання" та „Небесні птахи".
ҐРАЖИНА: „Азбука кохання".
КАСІНО: „Обожана".
КОЛІСЕЙ: „Боротьба за правду", ревія „Каролина навіжена дівчина".
КОПЕРНИК: „Катюша" (Анна Стен).
МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).
МІРАЖ: „Під твою оборону", „Кохання все прощає".
МУЗА: „Вондер Бар".
ПАКС: „Голгофта".
ПАЛЯСІ „Капітан Коркоран" (Власта Буріян).
ПАН: „Молодий ліс".
РАЙ: „Антко поліцийстер" (Димша).
СВІТ: „Нана", „Серце волоцюги".
СОНЦЕ: „Людина - малпа", ревія „100 відсотків для вас".
СТИЛЕВЕ: „Імператриця" (з Марлевою Дітріх) і ревія.
УТІХА: „Острів скарбів" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівча в хмар" (Хозе Мозіка).

Закордонне радіо.

Субота, 1. червня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 22·10 Концерт, 17·30 Соната ц-дур Шпрінґера, **Братислава** (298,8) 17·15 Слов. нар. пісні, 18·00 Пісні ріжних народів, **Брно** (325,4) 17·45 Пісні Шуберта й Малера, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, 17·15 Чеські нар. пісні, 18·10 Триста літ форт. музики, **Париж** (1648) 12·15 Концерт, 20·00 „Ришард Львине Серце" ком. оп. Гретрія, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·20 Пісоньки, 18·30, 20·00 Популярні мельодії й оп. арії, 21·15 Концерт із Люблини, **Берлін** (356,7) 14·15 Легка музика, 19·00 З трубами та свиставками — пісні й оповідання Рашке, 20·15 Вес. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 18·20 Мадярські пісні, **Мінхен** (405,4) 11·00 Нар. пісоньки, 15·15 Любовні пісні Бетовена, 18·30 Пісні Тулїє, 19·05 Симфонія з ударами в литаври Гайдна, 19·30 Два фортепіяни, 20·10 „Бриґіта" оп. Месажера, **Штутґарт** (522,6) 18·30 Вок. концерт, **Будапешт** (550,5) 17·45 Циг. музика, 21·30 Концерт, **Міляно** (221,1) 11·30, 17·05 Легка й танк. музика, 21·30 **Нар. російські й українські пісні в вик. У. Липовської, Рим** (420,8) 13·10 Популярна музика, 20·55 „Пуритани" оп. Белінія.

Неділя, 2. червня 1935.

Відень (506,8) 11·45, 20·00 Концерт, 15·40 Камер. музика, 17·10 „Княжна чардаша" оп. Кальмана, 19·15 Арії та пісні **Прага** (470,2) 9·00 Легка музика, 9·45 Сальон. квартет, 20·05 Нар. пісні, 21·25 „Русалка" оп. Двожака, **Париж** (1648) 12·15, 17·00 Концерт, 20·05 „Інспектор Ґрей" песа Граньона, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·30 Ріжні пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 20·00 „Фатініца" оп. Супе, **Кенігсвустергвазен** (1571) 12·40 Муз. всячина, 15·30 Шопенові твори, 18·00 Верховинські мельодії, **Кельн** (455,9) 15·45 Концерт, 20·00 „Цар і тесля" ком. оп. Льоршінга, **Ляйпціг** (382,2) 14·20 Весн. пісні, **Мінхен** (405,4) 16·00 Вок.-муз. концерт, **Будапешт** (550,5) 12·30, 15·50 Концерт, 18·00 Циг. музика, **Міляно** (221,1) 17·00 Легка музика. 20·55 „Пир глумливців" оп. Двожака, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·55 „Каза м'я" опера Пієтрія.

Львівське радіо.

Субота, 1. червня 1935.

6·30 Раніша авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Музика з ґр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Концерт орх., 13·50 Польська морська торговля, 13·55 Експорт, 14·00 Шубертова хвилинка з ґр. пл., 14·35 Біржа, 14·45 Концерт солістів (Миньковський Вит. баритон), 15·30 Фрагм. із книжки Ельги Керн: „Мати Маршала", 15·45 Концерт орх., 16·30 Техн. скринька, 16·45 Еспанська музика з ґр. пл., 17·50 Столиця хелм. епископства Хелижа, 18·00 Театр. Уяви: „Повість про Роланда" авд. для ст. дітей, 18·30 Про шкільний спорт, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45Музика з ґр. пл., 19·15 Репортажфейлетон із мист. відділу держ. технічної школи у Львові, 19·25, 19·25 Спорт. вістки, 19·35 Прелюдія Дебісі, 19·50 Про Червоний Хрест, 20·00 Концерт жаб і соловейків (автентичний фономонтаж), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Авд. для поляків за кордоном, 21·30 Симф. концерт, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Еліта жінок у повоєнній літературі, 22·30 Літ.-муз. авд., 23·05 Концерт малої орх.

Неділя, 2. червня 1935.

9·00 Раніша авдиція, 9·20 Музика з ґр. пл., 9·50 Ранішній денник, 10·05 Богослуження, музика з ґр. пл., 11·57 Сигнал часу. 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Сільва рерум, репертуар театрів і кін, 12·15 Муз. поранок; у перерві ок. 13·00 фраґм. із Виспянського, 14·00 Найгарніша ґр. пл., 14·35 У рибальській пристані в Ґдині, 15·00 Чвертьгодина жінки хліборобки, 15·15 Елеґ. польонез із ґр. пл., 15·22 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Кардович: Концерт із ґр. пл., 15·45 Клопіт із коровами, 16·00 Музика малої орхестри, 16·40 У джерел потуги (розмова кн. Ґінтулта з Судковським) фраґм. із „Попйолів" Жеромського, 17·00 Концерт солістів (Лозінська спів), 17·20 Музика з ґр. пл., 18·00 Муз. імпресії, 18·45 До якої школи післати діти, 19·08 Спорт. вістки, 19·30 Ґріґ: Форт. концерт а-моль із ґр. пл., 19·45 У княжестві епископапоета на Варміі, 20·00 Веч. денник, 20·10 Як працюємо, 20·15 У годину смерти, 21·30 Що читати, 21·45 21·46 Спорт. вістки, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Концерт польської музики, 23·05 Концерт малої орхестри.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·30—5·32 зол.

Нім. марка 1·72—1·78, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 171·50—171·85, фунти стерлінґи 25·90—26·20, австр. шілінґи 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—44·00.

Золото: Долари 9·13—9·18, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85. 1 ґр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 ґр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премійки.

Доларівки 52·00 — 53·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Пшениця одноц.	18·25	18·50		
Пшениця збірна	17·25	17·50		
Сімя конопляне		27·00		
Лубін синій	7·75	8·00		
Висівки житні	9·00	9·25		
Висівки пш. мілкі	9·75	10·25		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Маслосоюз повідомляє, що від 30. V. ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 45 дкг.	за 1 кг.	1·40 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·30 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

В жіночій гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі в клясах нового типу обовязують такі самі оплати за науку, як у держ. гімназіях. Для незаможніх учениць передбачені знижки. Школа має повні права державної гімназії. При гімназії зразково уладжений інтернат. Речинець вступних іспитів до кляси І. і кл. II., III. нового типу та VI. — VII. гуманістичного типу оголосить пізніше. Подання для допущення до іспиту вносити до 8. червня ц. р. до Дирекції гімназії, вул. Татарська 6. 1618 2—2

Триденні замкнені реколекції для Пань зачнуться дня 29. червня у вечорі при монастирі С. С. Василіянок у Станиславові. Оплата 10 зол. Зголошення просимо рішуче подати до дня 20-го червня. — **Ігуменат С. С. Василіянок у Станиславові**, вул. Петра Скарги ч. 17. 1625 2—2

Жіноча Ґімназія С. С. Василіянок у Станиславові (вул. Петра Скарги ч. 17) приймає зголошення до **вступних іспитів до І. II. і III. кл.** Долучити треба: метрику, останнє шкільне свідоцтво, посвідку щеплення віспи та картку на відповідь, на якій подамо своєчасно речинець іспиту. — **При ґімназії є інтернат,** де учениці найдуть вигідне й дешеве приміщення і дбайливу опіку. — **Дирекція.** 1632

„Народини танку і його розвій у перспективі віків" — це відчит (ілюстрований багатьома світлинами) що його виголосить Вп. Пані **Марія Пастернакова в суботу дня 1-го червня в годині 6-ій попол.** у салі „Української Бесіди", вул. Рутовського 22, на користь Т-ва „Укр. Захоронка". 1630

„Діло" і „Неділя" в Познані.

Читачам наших часописів у Познанщині подаємо до відома, що „Діло" і „Неділю" можна дістати у таких кіосках в Познані:

1) Брунон Подольскі, бюро щоденників, За Брамков 7.
2) Ріг Фоша і Снядецьких.
3) Міст Театральний.
4) Перацкого ч. 13.
5) Перацкого ч. 16.
6) 27. грудня ч. 7.
7) Вяздова, напроти замку.
8) Вул. Нова при Музею, ріг Марцінковського.
9) Вул. Нова в брамі готелю Базар.

Читайте „Діло"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.